Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 13. mája 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Autorské právo — Smernica 2001/29/ES — Článok 4 ods. 1 — Právo šírenia — Pojem ‚verejné šírenie' — Ponuka predaja a reklama od obchodníka z jedného členského štátu umiestnená na jeho internetovej stránke, na reklamných letákoch a v tlači v druhom členskom štáte — Kópie nábytku chráneného autorským právom ponúkané na predaj bez súhlasu majiteľa výlučného práva šírenia — Ponuka alebo reklama, ktoré neviedli k nadobudnutiu originálu alebo kópií chráneného diela"

Vo veci C-516/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Nemecko) z 11. apríla 2013 a doručený Súdnemu dvoru 27. septembra 2013, ktorý súvisí s konaním:

**Dimensione Direct Sales Srl,**

**Michele Labianca**

proti

**Knoll International SpA,**

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory L. Bay Larsen, sudcovia K. Jürimäe (spravodajkyňa), J. Malenovský, M. Safjan a A. Prechal,

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 11. septembra 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Dimensione Direct Sales Srl, v zastúpení: H.-C. Salger, Rechtsanwalt,

— M. Labianca, v zastúpení: S. Dittl, Rechtsanwalt,

— Knoll International SpA, v zastúpení: M. Goldmann, Rechtsanwalt,

— španielska vláda, v zastúpení: L. Banciella Rodríguez-Miñón, splnomocnený zástupca,

* Jazyk konania: nemčina.

— Európska komisia, v zastúpení: F. W. Bulst a J. Samnadda, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 4. decembra 2014,

vyhlásil tento

## Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú Dimensione Direct Sales Srl (ďalej len „Dimensione“), spoločnosť založená podľa talianskeho práva, a pán Labianca na jednej strane a Knoll International SpA (ďalej len „Knoll“), spoločnosť založená podľa talianskeho práva, na strane druhej, ktorý sa týka údajného porušenia výlučného práva šírenia spoločnosti Knoll vyplývajúceho z ponúk predkladaných spoločnosťou Dimensione na predaj kópií nábytku chráneného autorským právom v Nemecku, prostredníctvom cielenej reklamnej kampane zameranej na tento členský štát.

### Právny rámec

*Medzinárodné právo*

3 Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) prijala v Ženeve 20. decembra 1996 Zmluvu o autorskom práve WIPO (ďalej len „ZAP“), ktorá bola schválená v mene Európskych spoločenstiev rozhodnutím Rady 2000/278/ES zo 16. marca 2000 (Ú. v. ES L 89, s. 6; Mim. vyd. 11/033, s. 208).

4 Článok 6 ZAP s názvom „Právo na šírenie“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Autori literárnych a umeleckých diel majú výhradné právo udeľovať súhlas na sprístupnenie originálu a rozmnožením svojich diel verejnosti predajom alebo iným prevodom vlastníctva.“

*Právo Únie*

5 Odôvodnenia 9 až 11 a odôvodnenie 28 smernice 2001/29 stanovujú:

„(9) Akákoľvek harmonizácia autorských práv a s nimi súvisiacich práv musí byť založená na vysokej úrovni ochrany, pretože tieto práva sú podstatou pre duševnú tvorbu…

(10) Ak majú autori alebo výkonní umelci pokračovať vo svojej tvorivej a umeleckej práci, musia za používanie svojej práce dostávať primeranú odmenu…

(11) Jedným z hlavných spôsobov zabezpečenia potrebných zdrojov pre európsku kultúrnu tvorivosť a produkciu a zabezpečenia nezávislosti a dôstojnosti umeleckých tvorcov a interpretov je prísny a účinný systém ochrany autorských práv a súvisiacich práv.

…

(28) Podľa tejto smernice do ochrany autorských práv patrí aj výlučné právo kontrolovať šírenie diela obsiahnutého v hmotnom článku. Prvým predajom originálu diela alebo jeho rozmnožením v [Európskej únii] zo strany nositeľa práv, alebo s jeho súhlasom zaniká právo kontrolovať ďalší predaj tohto predmetu v [Únii]. …“

6 Článok 4 uvedenej smernice, nazvaný „Právo šírenia“, stanovuje:

„1. Členské štáty poskytnú autorom vo vzťahu k originálu ich diela alebo k jeho rozmnoženinám výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia predajom alebo iným spôsobom.

2. Distribučné právo sa nevyčerpá v rámci [Únie] vo vzťahu k originálu alebo ku kópiám diela s výnimkou prípadov, keď prvý predaj alebo prenos vlastníctva k danému objektu v rámci [Únie] uskutoční držiteľ práv alebo sa uskutoční s jeho súhlasom.“

*Nemecké právo*

7 Podľa § 15 ods. 1 bodu 2 zákona o autorskom práve a súvisiacich právach (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz), z 9. septembra 1965 (BGBl. 1965 I, s. 1273) má autor výlučné právo využívať svoje dielo v hmotnej forme. Toto právo zahŕňa najmä právo šírenia.

8 § 17 ods. 1 tohto zákona v znení neskorších predpisov stanovuje:

„Právo šírenia je právo ponúkať verejnosti alebo uviesť do obehu originál diela alebo jeho rozmnoženiny.

…“

**Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky**

9 Knoll patrí ku skupine spoločností Knoll, ktorých materská spoločnosť Knoll Inc. má svoje sídlo v Pensylvánii (Spojené štáty). Táto skupina vyrába a celosvetovo predáva exkluzívny nábytok. Knoll medzi iným distribuuje kreslo „Wassily“ a stôl „Laccio“, ktoré vytvoril Marcel Breuer, ako aj kreslo, taburetku, pohovku a stôl „Barcelona“, stoličky „Brno“ a „Prag“, a kreslo „Freischwinger“, ktoré vytvoril Ludwig Mies van der Rohe (ďalej spolu len „chránené diela“). Knoll je oprávnená uplatňovať nároky vyplývajúce z výlučných autorských práv, ktoré vlastní jej materská spoločnosť, pre využívanie týchto chránených diel v Nemecku.

10 Dimensione je spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorej konateľom je pán Labianca. V Európe distribuuje dizajnový nábytok priamym predajom a ponúka nábytok na predaj na svojej internetovej stránke.

11 V priebehu rokov 2005 a 2006 Dimensione robila reklamu na predaj nábytku zhodného s chránenými dielami na svojej internetovej stránke dostupnej v nemeckom jazyku, v rôznych nemeckých denníkoch a časopisoch, ako aj v reklamnom letáku, pričom uvádzala toto:

„Váš nábytok nadobudnete v Taliansku, zaplatíte až pri vyzdvihnutí alebo dodaní špedičnou firmou oprávnenou k prijatiu platby (na požiadanie sprostredkujeme)“.

12 Keďže Knoll zastávala názor, že nábytok, ktorý Dimensione ponúka na predaj, je napodobneninou alebo falzifikátom chránených diel, podala na Landgericht Hamburg (Krajinský súd Hamburg) žalobu proti spoločnosti Dimensione a pánovi Labiancovi, s cieľom, aby im bol uložený zákaz ponúkať tento

nábytok na predaj v Nemecku. Na podporu svojej žaloby Knoll uviedla, že uvedený nábytok je chránený autorským právom ako dielo úžitkového umenia. Podľa jej názoru reklamou na kópie chránených diel v Nemecku Dimensione porušila práva, ktoré spoločnosti Knoll a jej materskej spoločnosti vyplývajú z § 17 ods. 1 zákona z 9. septembra 1965 o autorskom práve a súvisiacich právach v znení zmien a doplnení.

13 Landgericht Hamburg vyhovel návrhu spoločnosti Knoll. Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vyšší krajinský súd Hamburg) pri rozhodovaní o odvolaní, ktoré podali Dimensione a pán Labianca, potvrdil rozsudok vyhlásený na prvom stupni. Dimensione a pán Labianca potom podali opravný prostriedok „Revision“ na Bundesgerichtshof.

14 Bundesgerichtshof poznamenáva, že úspech v konaní o opravnom prostriedku závisí od výkladu článku 4 ods. 1 smernice 2001/29 a najmä od otázky, či právo šírenia uvedené v tomto ustanovení zahŕňa právo ponúkať verejnosti originál alebo kópiu chráneného diela. V prípade, že by na túto otázku bolo potrebné odpovedať kladne, vznikajú dve ďalšie otázky a to na jednej strane, či právo ponúkať verejnosti originál alebo kópie diela zahŕňa tiež výlučné právo robiť reklamu na tieto predmety, a na druhej strane, či ide o porušenie práva šírenia aj vtedy, keď na základe ponuky na kúpu originálu alebo kópií diela nedôjde k ich nadobudnutiu. Vnútroštátny súd zastáva názor, že na tieto otázky treba odpovedať kladne.

15 Za týchto podmienok Bundesgerichtshof rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Zahŕňa právo šírenia podľa článku 4 ods. 1 smernice 2001/29/ES právo ponúkať verejnosti originál alebo rozmnoženiny diela na kúpu?

V prípade kladnej odpovede na prvú otázku:

2. Zahŕňa právo ponúkať verejnosti originál alebo rozmnoženiny diela na kúpu nielen ponuky zmluvy, ale aj reklamné činnosti?

3. Ide o porušenie práva šírenia aj vtedy, keď na základe ponuky ku kúpe originálu alebo rozmnožení diela nedôjde?“

## O prejudiciálnych otázkach

### *O prípustnosti*

16 Na úvod treba poznamenať, že Dimensione a pán Labianca v podstate uvádzajú, že prvá otázka je hypotetická, pretože tým, že používa pojem „ponuka“, odkazuje na návrh, ktorý prirodzene má pre predávajúceho záväznú povahu, zatiaľ čo skutkový stav konania vo veci samej sa týka iba reklamných činností, ktoré podľa nemeckého práva predávajúceho nezaväzujú, ale predstavujú len výzvu adresovanú potenciálnym kupujúcim, na predloženie ponuky kúpy predávajúcemu.

17 V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť, platí prezumpcia relevantnosti (pozri najmä rozsudok X, C-651/11, EU:C:2013:346, bod 20 a citovanú judikatúru). Zamietnutie návrhu vnútroštátneho súdu Súdnym dvorom je možné len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide

o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nemá k dispozícii skutkové a právne podklady nevyhnutné na užitočné zodpovedanie otázok, ktoré sú mu položené (rozsudok Chartered Institute of Patent Attorneys, C-307/10, EU:C:2012:361, bod 32 a citovaná judikatúra).

18 V tomto prípade to tak nie je. Konanie vo veci samej sa totiž týka obchodnej praxe spoločnosti Dimensione, ktorá zahŕňa ponuky predaja, ako aj reklamné činnosti, ktoré nevedú k nadobudnutiu chránených diel.

19 V dôsledku toho treba prvú otázku považovať za prípustnú.

*O veci samej*

20 Svojimi prejudiciálnymi otázkami, ktoré je potrebné skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 4 ods. 1 smernice 2001/29 má vykladať v tom zmysle, že umožňuje držiteľovi výlučného práva šírenia chráneného diela namietať proti ponuke predaja alebo reklame týkajúcej sa originálu alebo kópie tohto diela, aj keby nebolo preukázané, že táto ponuka alebo táto reklama viedla k nadobudnutiu chráneného predmetu kupujúcim z Únie.

21 Podľa tohto ustanovenia sa autorom vo vzťahu k originálu ich diela alebo k jeho rozmnoženinám poskytne výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia predajom alebo iným spôsobom.

22 Treba pripomenúť, že význam pojmu „šírenie“ v zmysle uvedeného ustanovenia predstavuje autonómny pojem práva Únie, ktorého výklad nemôže závisieť od práva, ktoré sa uplatní na operácie, v rámci ktorých došlo k šíreniu (pozri v tomto zmysle rozsudok Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, bod 25).

23 Z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že keďže smernica 2001/29 slúži na uplatnenie viacerých záväzkov vyplývajúcich zo ZAP v Únii a podľa ustálenej judikatúry sa majú právne predpisy Únie, pokiaľ je to možné, vykladať vo svetle medzinárodného práva, najmä ak sú takéto predpisy určené práve na vykonanie medzinárodnej zmluvy uzatvorenej Úniou, pojem „šírenie“ uvedený v článku 4 ods. 1 tejto smernice treba vykladať v súlade s článkom 6 ods. 1 ZAP (rozsudok Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, bod 23).

24 Pojem „verejné šírenie predajom“ uvedený v článku 4 ods. 1 uvedenej smernice má teda rovnaký význam ako výraz „sprístupnenie… verejnosti predajom“ stanovený v článku 6 ods. 1 ZAP (pozri v tomto zmysle rozsudok Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, bod 24).

25 S prihliadnutím na tento kontext Súdny dvor konkrétne konštatoval, že verejné šírenie je charakterizované sériou operácií, ktoré postupujú prinajmenšom od uzatvorenia kúpnej zmluvy až k jej splneniu prostredníctvom dodania verejnosti. Obchodník je teda zodpovedný za akúkoľvek operáciu, ktorú uskutoční sám alebo na svoj účet, na základe ktorej dôjde k „verejnému šíreniu“ v členskom štáte, kde je šírený tovar chránený autorským právom (rozsudky Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, body 26 a 27, ako aj Blomqvist, C-98/13, EU:C:2014:55, bod 28).

26 Z tejto judikatúry a najmä z výrazu „prinajmenšom“, ktorý použil Súdny dvor, vyplýva, že nie je vylúčené, že operácie alebo úkony predchádzajúce uzavretiu kúpnej zmluvy môžu tiež patriť pod pojem šírenie a môžu byť výlučne vyhradené držiteľom autorského práva.

27 Hoci Súdny dvor už konštatoval, že existenciu verejného šírenia treba považovať za preukázanú v prípade uzavretia zmluvy o predaji a preprave (rozsudok Blomqvist, C-98/13, EU:C:2014:55, bod 29), je to tak tiež v prípade ponuky na uzavretie kúpnej zmluvy, ktorá zaväzuje jej autora. Takáto ponuka totiž samotnou svojou povahou predstavuje úkon predchádzajúci uskutočneniu predaja.

28 Pokiaľ ide o výzvu na predloženie ponuky alebo nezáväznú reklamu týkajúcu sa chráneného predmetu, tieto tiež patria do reťazca operácií vykonaných s cieľom uskutočniť predaj tohto predmetu. Súdny dvor v bode 30 rozsudku Donner (C-5/11, EU:C:2012:370) rozhodol, že obchodník, ktorý cieli svoju reklamu na verejnosť s bydliskom v určitom členskom štáte a vytvorí alebo jej poskytne osobitný systém dodania a spôsob úhrady, čím uvedenej verejnosti umožní, aby jej boli dodané rozmnoženiny diel chránených autorským právom v tomto členskom štáte, uskutočňuje v členskom štáte, kde došlo k dodaniu, „verejné šírenie“ v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29.

29 Súdny dvor tiež v súvislosti s tovarom pochádzajúcim z tretieho štátu a predstavujúcim kópiu výrobku chráneného v Únii autorským právom rozhodol, že tento tovar môže poškodzovať toto právo, ak sa preukáže, že je určený na predaj v Únii, pričom o takýto dôkaz ide najmä vtedy, ak sa preukáže, že uvedený tovar bol predmetom predaja zákazníkovi v Únii alebo ponuky na predaj, či reklamy určenej spotrebiteľom v Únii (pozri v tomto zmysle rozsudok Blomqvist, C-98/13, EU:C:2014:55, bod 32).

30 Rovnaký výklad sa analogicky uplatní v prípade aktu komerčnej povahy, ako je ponuka predaja alebo reklama adresovaná obchodníkom z jedného členského štátu prostredníctvom jeho internetovej stránky spotrebiteľom nachádzajúcim sa na území iného členského štátu, v ktorom sú dotknuté predmety chránené autorským právom.

31 Pokiaľ obchodník, ktorý nie je držiteľom autorského práva, predáva chránené diela alebo ich kópie a adresuje prostredníctvom svojej internetovej stránky, prostredníctvom reklamných letákov alebo v tlači reklamu spotrebiteľom nachádzajúcim sa na území členského štátu, v ktorom sú tieto diela chránené, s cieľom podnietiť týchto spotrebiteľov k ich nadobudnutiu, môže ísť o zásah do výlučného práva šírenia uvádzaného v článku 4 ods. 1 smernice 2001/29.

32 Z tohto záveru vyplýva, že na konštatovanie porušenia práva šírenia je irelevantné, že táto reklama neviedla k prevodu vlastníctva k chránenému dielu alebo jeho kópii na nadobúdateľa.

33 Hoci Súdny dvor vo svojom rozsudku Peek & Cloppenburg (C-456/06, EU:C:2008:232, body 33, 36 a 41), ktorý sa týkal možnosti používania rozmnožení chráneného diela, rozhodol, že pojem verejného šírenia originálu diela alebo jeho rozmnoženiny v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29 sa spája s prevodom vlastníctva tohto predmetu, skutočnosťou zostáva, že porušenie práva šírenia možno konštatovať hneď, ako je ponúkané prostredníctvom reklamy cielenej na spotrebiteľov nachádzajúcich sa na území členského štátu, v ktorom je toto dielo chránené, nadobudnutie vlastníckeho práva k originálu alebo jeho kópii.

34 Tento výklad je v súlade s cieľmi uvedenej smernice, ako vyplývajú z odôvodnení 9 až 11, podľa ktorých musí byť harmonizácia autorského práva založená na vysokej úrovni ochrany, autori musia za používanie svojich diel dostávať primeranú odmenu a systém ochrany autorského práva musí byť prísny a účinný (pozri rozsudok Peek & Cloppenburg, C-456/06, EU:C:2008:232, bod 37).

35 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na položené otázky odpovedať, že článok 4 ods. 1 smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje držiteľovi výlučného práva šírenia chráneného diela namietať proti ponuke predaja alebo cielenej reklame týkajúcej sa originálu alebo kópie tohto diela, aj keby nebolo preukázané, že táto reklama viedla k nadobudnutiu chráneného predmetu kupujúcim z Únie, pokiaľ uvedená reklama podnecuje spotrebiteľov z členského štátu, v ktorom je uvedené dielo chránené autorským právom, k jeho nadobudnutiu.

## O trovách

36 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

**Článok 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje držiteľovi výlučného práva šírenia chráneného diela namietať proti ponuke predaja alebo cielenej reklame týkajúcej sa originálu alebo kópie tohto diela, aj keby nebolo preukázané, že táto reklama viedla k nadobudnutiu chráneného predmetu kupujúcim z Únie, pokiaľ uvedená reklama podnecuje spotrebiteľov z členského štátu, v ktorom je uvedené dielo chránené autorským právom, k jeho nadobudnutiu.**

Podpisy